Kai Aareleid

Úgy olvass engem

I.

Úgy olvass engem
ahogy egy verset
komótosan
ejts ki minden egyes szótagot
érezd nyelveden a szavakat
mérlegeld valahány mondat-
rész súlyát
és próbálj a velőmig hatolni
hiszen ezt akarod

megérteni
sokféleképpen lehet
a központozást
el is hagyhatod
viszonylag szabadon
írhatsz
hol egybe hol külön
a végső jelentést
néha csak később sikerül kiderítened

olvass engem
saját ritmusod szerint
az én ritmusom szerint
játssz el az indulatszavakkal
a visszhangokkal és a szünetekkel
úgy olvass engem

KAI AARELEID (1972) észt költő- és írónő, jeles műfordító. Későn debütált, eddig két verseskötete és két regénye jelent meg. Finnül is ír. *Tangó* című novellájáért elnyerte a Friedebert Tuglas-díjat, *Linnade põletamine* (Fölégetett városok, 2016) című regényét pedig 2016-ban Az év legjobb regényévé választották. Itt közölt versei a *Naised teel* (Asszonyok, úton, 2015), a *Vihm ja vein* (Eső és bor, 2015) című köteteiből, illetve a *Looming* irodalmi folyóirat 2017/4. számából valók.

II.

úgy olvass engem
ahogy egy miniatűrt
tudom
ez felettébb egyoldalú lehet
és túl gyorsan abszolválható
de te azért csak olvass
tovább

III.

úgy olvass engem
ahogy egy novellát
lehet hogy nem hosszabb
mint én
de rétegek rakodnak benne egymásra
és úgy hámozhatod le őket
ahogy egy fülledt szobában
a ruhadarabjaid

és van benne egy csipetnyi homály
egy árnyalatnyi
hallgatás
úgy olvass
engem

IV.

úgy olvass engem
ahogy egy kétszázötven
oldalas regényt
ez a terjedelem épp megfelel
a hosszabb regényekben túlburjánzanak a szavak
a rövidebbekben pedig
keverednek a műfajok
összefoglalva mégis
a rövid a jobb
azt hiszem ebben egyetérthetünk

úgy olvass engem
ahogy egy regényt
mely apró fejezetekből áll
és szellős
van mit elhagyni belőle
vagy újra fogalmazni
ízlésed szerint
és nem egy történet
elhagyható
létre sem jön
vagy félbe szakad

nem mindig kell a végére érni
néha egyszerűen nincs rá idő
mintha nem tudnád
úgy olvass engem

V.

úgy olvass engem ahogy egy eposzt
de inkább a te
mintsem az én
nemzeti eposzomat
hagyjuk most figyelmen kívül az angolszász
és az ógermán hősénekeket
ezekben túl tágasak a csataterek
ami pedig a görögöket illeti
nekem egy hősnő-eposz
jobban tetszene
ahol egy nő hódít meg országokat és tengereket
és a férfi utasítja vissza
a kérők hadát
látod ez határozottan tetszene

csakhogy a hexameter
a mi nyelvünkön nem természetes
az enyémen még csak-csak elbiceg
hat lábán
akár egy sánta pók
de a te szádban felettébb nevetséges
oda más dalok
illenek

számunkra talán a szókezdő rím
a legtermészetesebb
ezt máris tisztáztuk
eposzként olvass
tehát
előbb az első és utolsó szakaszt
a tartalomjegyzéket
és a rezümét
és néha egy csipetnyit
magadból is ha nem minden érthető
a hangzás akkor is szép
ha régi és örök

VI.

úgy olvass engem ahogy egy haikut
az világosabb
és az íze is
azonnal fölismerhető

a szakértők szerint
az én nyelvemhez jobban illik
valami más
szó-tagolás
de pokolba a szótagokkal
a verstannal
a kámaszutrával
az én haikum
olyan akár egy perzsa
miniatűr
mely kinövi
adott keretét

add hogy én is
túlnőjek
kereteimen
olvass hát engem

VII.

és írj meg
mert valójában én
csupán egy cím vagyok
az pedig félúton
könnyen megváltozik
írj meg

VIII.

két nyelven
olvasd verseim
és két nyelven
írj meg

IX.

végül
úgy olvass engem
ahogy egy vízjelet
amely csak fénnyel szemben látszik
csak úgy tapad meg az íriszeden
úgy olvass engem

Illatok

a talpfák
nem illatoznak már úgy mint azelőtt
az édeskés szurokillatot
fölváltotta a szagtalan beton

a híd alatti víz sem ugyanaz
mint régen
nem hoz magával édes mocsárszagot
hanem áll

az élet sem illatozik úgy mint valaha

de azért sok minden
változatlan
az öreg faház a folyosó
az üres befőttes pince
a bedőlt kemence
az elárvult műhely
a kápolna hidege

a gyásznak és az emlékeknek
ma is ugyanolyan
az illatuk

Eső és bor

kora reggel fölkelt a férfi
kinyitotta az ajtószárnyat
eltöprengve húzta végig hüvelykjét az asszony arcán
nem szólt egy árva szót sem
némán felöltözött az előszobában
és útnak indult

az ajtón túl látszott az erkély
két szék
egy asztal
az asztalon egy üveg bor két pohár

az asszony még feküdt
szellő lobogtatta a függönyöket
a hűs reggel benyomult a szobába és
egymáshoz koccintotta

az erkélyasztalon álló poharakat
melyek fölfogták az éjszakai esőt
ahogy az asszony is fölfogta
a férfi cseppjeit

az esőt kiönthette a pohárból
az ember maradt

Látóhatárok

vannak emberek
akik a látóhatáron túl születnek
Buharában vagy Szamarkandban

egy végtelenül sárga
szürke és köves
tavasszal illatos
homoktenger peremén

ott ahonnan útnak erednek
a selyemút lomha teve-karaványai
előbukkannak a látóhatár mögül
majd eltűnnek a látóhatár mögött

vannak emberek
akik Lisszabon szélén születnek
Európa peremén
az utolsó tenger partján

ahova valamikor hajóval érkeztek
egy másik látóhatár mögül
főníciaiak voltak karthagóiak vikingek
és az őseik eltűntek a látóhatáron
hogy megkeressék az Indiába
Cipangóba Kataiba vezető tengeri utat
mert selyemút már nem volt

vannak emberek
akik nagy folyók mellett születnek
például a Tejo partján
melynek a túlpartján alig látni a torkolatot
de ott van Toledónál a kis Tejo
mely zavaros akár
az Emajõgi

vannak emberek
akiknek elegendő a mások által eléjük festett világ
hogy lássanak
és énekeljenek

a tengerekről
a sivatagokról
a folyókról
a teve-karavánokról
a hajókról
a látóhatár mögött
elvesző utakról

vannak emberek
akiknek a szavak
jelentik a látóhatárt

vannak emberek